

Unghvár, július 9.
1864.

FELVIDÉK.

Második évi folyam
28. szám.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

S

az ungh- és zemplénmegyei gazdasági egyletek, az ungh-szerednyei borászati társulat,
és az unghmegyei takarékpénztár

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden Szombaton
Előfizetési ára: Egy évre 6 for.
Fél „ 3 „

Hirdetések jutányosan közöltnék.

Felolós szerkesztő s kiadó tulajdonos
Bánóczy Ferencz.

Szerkesztő és kiadó hivatal, hová a kéziratok és
előfizetési pénzek küldendők, kis-híd utca
Özvegyi ház első emelet.

Előfizetési felhívás.

Lapunkra előfizetéseket folyvást elfogadunk és pedig

**juliusától — december végeig
3 forintjával.**

Teljes számu példányokkal júliustól kezdve folyvást szolgálhatunk.

Táviradai-összeköttetés a felvidéken.

A „Felvidék“ f. évi 25. számában egy — különösen a gazdákra és kereskedőkre nézve — fölötte érdekes és fontos indítvány foglaltatott; melyszerint egy táviradai vonal föllállítása kéretnék elrendeltetni Kassáról Szigetre, egy mellék-vonallal Gálszecséről, S. a. Ujhelyen és S. Patakon keresztül Tokajra.

Mily jótékonyossággal lenne egy ily táviradavonal a fennebbi vidékek kereskedői de főleg gazdáira nézve, azt most érezhetjük leginkább midőn az élet és természetnyek ára nemcsak mindennap, de minden órában s minden perczben változik. — Az újságok közlései után nem igazodhatunk el, mert azokból mindig 6—7 nappal később jöven az életára tudomásunkra, az alatt tetemes különbség lehet az ár-csökkenés vagy emelkedésben.

Megtörtént dolog, hogy midőn a tokajipiaczon 9 forinton volt eladható a buza köblökint, akkor Unghvárott 7 forintért sem lehetett eladni; elvitették tehát Tokajba, de a mire oda ért az élet, az unghvári piaczon 7 ft. 80 kr-ra emelkedett a tokajin 8 ft. 20 kr-ra szállott le a buza, s annyiért sem volt vevője. — Nem elég tehát az élet árát tudnunk, de tudnunk kell azt is, vajjon valamely piac folyó árán eladható-e és mily mennyiségben, minő életnem? s ezt csak is egy táviradai összeköttetés által érhetjük el.

A közóhajtnak és szükségnek engedne, tehát az unghmegyei gazdasági egylet, ha ezen megpendített életre való eszmé megvitatása, s az előintézkedések megtétele végett haladéktalanul egy közgyűlést tartana.

További e tárgyra vonatkozó csekély nézeteinket azon alkalommal fogjuk elmondani.

... 6 ...

A felső-magyarországi szintársulat állandósításáról s a vidéki színészet nyugdíj-intézetéről.

Nagyon tisztelt szerkesztő ur! A vidéki színészet ügyébeni értekezletem ön igen becses lapját illeti leginkább, mint olyat mely a felső-magyarországi hazai és nemzeti ügyeket képviseli és lelkes nemzeti szelleméről ismeretes. Miután az ügy, melyről értekezem csupán csak a felső-magyarországi kassai állandó szintársulat pártfogói a méltóságos színházválasztmány által lenne kivihető, kezét fogva a felső-magyarországi lelkes közönséggel; azért kérem tisztelt szerkesztő urat, legyen szives ezen a nemzeti ügyre oly

fontos cikkemnek becses lapjában helyet adni s így annak útján azt a felső-magyarországi lelkes hazafiakkal közölni *)

A vidéki drámai színészetet veszély fenyegeti, — végelenyészésnek indult, s ha rögtön nem segítünk e nagy bajon, minket illetend a felelőség terhe. — Hazánkban jelenleg minden a nemzetiség megszilárdítására vonatkozó művészet, az irodalom, festészet, zenészet, az ipar minden osztálya iparkodik jövődjét biztosítani és némileg sikerült is, csupán a vidéki drámai színészet volt eddig kifelejtve, elfelejtve és mellőzve, — innen származik, hogy a jelen felvilágosodottságnál fogva a tanuló és kiképzett ifjuság is józanon gondolkodik és számot vet magával mielőtt pályát választ, hogy a jövődjé biztosítva legyen, — és mert a vidéki színészetig el lévén hanyagolva, senki sem készül, nem képezi magát színészetre sőt minden képzett és tanult fiatal ember idegenkedik e nemes pályától; s itt a veszély mely fenyeget, — a régiebbek elhalnak, előregednek az előbbieket boldogok, az utóbbiak nyomorultak.

E bajon itt az idő s alkalom gyökeresen segíteni, s e szép feladatot létesíteni a lelkes felső-magyarországi közönségnek jutott.

A vidéki színészet nyugdíjintézete a főalap melyen meglehet menteni a veszélytől ezen, különösen itt felső-magyarországon oly fontos nemzeti intézetünket, — alapítsunk tehát nyugdíjintézetet, kérjük meg a méltóságos kassai színházi választmányt, hogy mondja ki, azon szent szót „legyen meg“ és a következő módon meg is lesz.

(Folyt. köv.)

BERZSENYI KÁROLY

Helybeli tanügy.

A helybeli főgimnáziumban a II. félévi vizsgálatok következő rendben fognak tartatni. 12—13 a vallásból, 18—27 a többi tantárgyból szóbeli, 14—16-ig írásbeli vizsgálat. A magán tanuló 30-án fognak vizsgálatni. A nevelés és művelődés érdekében kívánatos volna, ha a t. cz. szülők és gyámok, valamint a főntebbi sz. érdekeket szívökön hordozó hazafiak és honleányok minél nagyobb számmal szerencsétlennek e tudományos versenyt is. A végisteni tisztelet, valamint az érdemsorozatok és díjak kiosztása 31-én lesz. — Az érettségi vizsgálatok aug. 3. 4. és 5-dik napján lesznek.

A tanügy barátait érdekelni fogja azon kellemes hír, mely szerint a magy. kir. főkörmányszék főt. Liebhart János gim. igazgató ur több rendbeli föltérjesztésére elrendelni méltóztatott, hogy a gimnáziumi épület még egy emelettel láttassék el, ni által az intézetnek igen érezhető hiányain segítve lenne. Ilyen pl. egy rajzterem, egy nagy terem, mely ünnepélyes alkalommal az összes ifjuságot befogadná, stb. — A terv föltérjesztésével tek. Ujházy János mérnök ur van megbízva, kinek buzgóságától reméljük, hogy az nem soká fog késni

Igen szivesen.

Szerk.

az éji homályban. Végre megemlítendőnek tartjuk, hogy a szegény tanulókat segélyező tápintézet ügyében tavál kinyomatott, de a sok országos csapás miatt csak kis számmal szétküldött felhívás az idén mindazon megyékben kibocsátatik, melyeknek ifjusága az unghvári gimnáziumot leginkább látogatja. Legyen szabad Ungh- és a szomszéd megyék figyelmét e szent célra felhívunk! Hogy mit tehetnek egyesek minden erőltetés nélkül fölládozott filléreikkel, mutatja az, hogy a jelen évben csupán a tanári testület által 6 szegény ifju láttatik el, teljes élelmezéssel. Nem szükség, hogy egyesek sokat, hanem hogy sokan adjanak egyegy keveset. És itt nem lesz fölösleges újra emlékeztetbe hoznunk, ami az intézet alapszabályaiban epontra vonatkozik, t. i. hogy mindenki a lapító tagja az intézetnek, ki vagy egyszerre, vagy három évi részletben 30 frtot; rendes tag, ki évenként 2 frtot, végre gyámolító tag, ki évenként 1 frtot fizet. Megjegyzendő, hogy a rendes és gyámolító tagok tagdíjaitak haszonértékű terménnyel is megválthatják. Az intézet jelen évi állapotjáról egyébiránt az iskolai év végével körülményesebben tudósítjuk a közönséget. Istent áldása minden jó ügyön és azoknak előmozdítóin. —r.

Hegyaljai levelek.

VI.

S. a. Ujhely július 6. 1864.

Édes Ferim! Sokkal fontosabb a társasélet szilárdságára nézve a családi-élet szabadsága, sem hogy érintetlenül hagyható volna azon alap, melyből a családi élet felvirágozik, — s ez: az érzelem s ha jobban tetszik: a szerelem szabadsága.

A társasélet becsé érzelemre hevit és szerelemre villanyoz — Igaz, hogy ezen lelkigyönyörnek a társasélet valamint kezdőpontját nem szabja meg, ugy korlátot sem emel annak kifejlődhetése elébe, de azért a legridegebb kebel sem zárkozhatik ugy el, hogy abban a társaséletre ösztönző érzelem valaha fel ne ébredt volna; — s viszont a tulajongó szeszély is kénytelen megismerni, hogy a társasélet szabadsága nem csak mérsékletet, hanem illedelmet is követel az érzelem a szerelem szabadságával való élésben.

S ekkép az érzelem s szerelem ösztöne — mely ugyan mikint a levegő mindenkiel közös a társasélet iskolájában pallérozódik, s a társasélet becsének értékelni tudása által nyeri az meg a megelégedés azon örömet, mely a békés családi élet szerenese csillaga.

Szoros értelemben egyéni szempontból rideg és fásult kebel, vagy csalatott, vagy éppen megunt szerelem miatt teljesen alkalmatlanná válhatik a társasélet szervezése, idonitása, előmozdítása s fejlesztésére, nézve de a családi életnek bár minő viszonylatok között feladata és hivatása a szerelem szabadságának lelki szikráját a társasélet hasznára a maga tisztaságában fentartani és delejkint vonzóvá tenni; s a családi élet nem csak megközelítheti, hanem el is érheti e nemes célt az által: ha a jóérzelmet elmentelyesítő minden kény s zert elárvolita szív-

érezésének kikelelte elől; — ha lerázza azon vas-
kalapos előítéletek kintzó nyúgeit, melyek főleg
születésük által előkelőbbeknél, s a szerencsés
sors érintései által anyagilag vagyonosabbaknál,
részint a külsőleg csillogó rang, részint a földi
biztosított anyagi jólét látszólagos állandósítá-
sa tekintetéből, nem a szerelem szabadságának,
hanem a megszabott szerelem lehetőségének
zárvaolait szigorúan vagy a születés, vagy a
vagyonossághoz alkalmazott családilét keretjé-
ben pontozzák.

Ily módon is szaporodhatik ugyan az em-
beri nem, de anélkül, hogy a faj, a köztársaság-
nak szellemet, irányt adni hivatott társaséletnek
hasznára nőhetne fel; mert ha bár megtarthatja
is a családi viszony s összeköttetés sörömpői
közti tengődő kényszerített szerelem akár a szü-
letés hasonló fokozatának nimbusát, akár a va-
gyonosság kényelmét, de az illetén „házi szabá-
lyozás” rendszeren a társasélet növelési szabadsá-
gának félreismerésével szokott végrehajtani,
s eredményben „mikint a növény, ha magja
folytonosan ugyan azon földre vetetik, lassan-
kint elkoresosul” — esenyevész sarjadékot hagy
maga után, mely nagyságát a múltban keresi s
a jövő elveszett reményeit még meg se keserg-
heti.

Mig ellenben — a hol a szerelem szabad-
sága a családi viszony, a születés, a vagyonos-
ság korlátai közé nem szorítottatik, hanem annak
szabadválasztás és szabad választhatási egyéni
joga méltányolva van: ott, ugy a szellemi, mint
a testi nemesedés által, utódaiban is szilárdul a
házasság kötelemével alkotott családi — s azzal
együtt nem csak idomul, hanem izmossá is
képződik a társasélet. —

A szerelem szabadságának jogát megis-
merni telát annyi, mint a társasélet részére hó-
ditani.

A szerelem szabadságát a társasélet egyik
tényezőjévé idomítani annyi, mint egy a család-
dokszellemi és testi erőbeni kifejlődésére s ne-
mesítésére, valamint a családok tartósságára
nézve megismerni: a fajvegyítés szük-
ségességét. —

Nem új dolgok. — Ezek a tények kérelhe-
tetlen logikája által bebizonyítják, s a népek és
nemzetek történelme tanúságot tesz egy a család-
di és társaséletre, mint magára a társadalomra
nézve hatékony, fajvegyítés szembetűnő előnye-
ről.

S midőn a korszellemének s igényeinek
megfelelően a föld művelt nemzetei által alkot-
ott törvények az egyéni egyenjogúságot eredeti
rangjába visszaállították: akkor az érzelme sza-
badságát sem lehet többé sem a kényszer ha-
talmával, sem az előkelőség, sem a vagyonos-
ság társadalmi fokozatának előítéleteivel be-
nyűgözni, avagy elszibbasztani. — Isten veled
őszinte barátod

OLÁH DANL.

Felső-Zemplénből.

Varanó vidékéről június 30. 1864. *)

Laudetur qui meretur. Ezen igazságos
szempontból kiindulva, nem állhatom meg, hogy ha
csak kevés szavakkal is, (gazdának most ugy sem
lévén nek ideje írásra) és avatatlan tollal, ne em-
lítssem meg azon élvezetes időöltést, melyet a teg-
nap Péter-Pál estéjén, szerény kis kerületi vá-
roskánkban Varanón a Gálszécsről ide is
átjött Kétzeri színész társasága „Falusiak”
című előadásában találtam, mely legalább vélemé-
nyem szerint a legtulságosabb követeléseknek is
megfelelt, mivel a közreműködők elsőtől utolsóig
mind jól játszottak, jól felfogták, és jól betanulták
szerepüket, s kellő figyelemmel voltak a kül csinra
és öltözetre is, ugy, hogy ha így fog haladni ezen
társaság, a nemzeti színháznak rövid időn igen de-
rék tagokat fog adhatni; a lelke a társaságnak
azonban mindenesetre az igazgató Kétzeri
maga, szép reményű esinos fiatal leányával, kik,
Ovári és Irma szerepét ugy adták, hogy semmi ki-
vánti valót nem hagytak hátra, — de mint mondtam,
egy általában ugy játszottak, hogy az esős idő da-
czára is meglehetősen számmal megjelent közönségnek
teljes meglegedését kiérdemelték, a mit a virág

Elkészt.

Szerk.

de bálások is bebizonyítottak, — én részemről csak
azt sajnálom, hogy legtovább esvén a kerületben
lakásom az előadások színhelyétől, és azok nem
arénában tartatván, (mely pedig az ottani szép és közel
erdőben oly könnyen, és olcsón volna felállítható) a
mostani aradások által annyira megrongált utnak
éjjeli veszélyei miatt, családommal csak ritkábban
fogok ezen élvezetben részesülhetni.

Egy vidéki.

Csütörtöki-levél Unghvárról.

Mindenekelőtt ki kell jelentenem a nyájas ol-
vasó előtt, hogy ezen csütörtöki levelet nem csütör-
tökön, de pénteken írom meg s ez az oka, hogy
kissé velőten, sovány, s a szó szoros értelmében
bőjti levél lesz.

Nincs rá eset, hogy pénteken csak egy boldog
házasság is köttetnék; más napokon még a mai spe-
culativus világban is megtörténik.

Pénteken még a nyári szinkör is zárva van, s
e tekintetben a pénteki nap valóságos nyereség a
színházi közönségre nézve, én minden pénteken egy
zártzékot... vagy is inkább annak az árát eszem
meg a Hazslinszky-kertben; egyébként mi-
óta az ember 40 kr-ért is ülvé nézheti végig az
egész előadást, azóta nem-péntek napon is zöldben
szoktam vacsorálni, lévén az én tiszta nyereségem
minden nap 40 kr.

Hogy — hogy?

Hát csak ugy, hogy a múlt szerdán egy zárt-
zék jegyet kértem a színházi pénztárnál, a midőn
két magam forma uri ember (csak hogy pénzeseb-
bek) éppen két földszinti jegyet vett át a pénztár-
noktól.

Oh jemine hát ti állni fogtok ilyen rosz lába-
kon? kérdém én.

De hogy fogunk, de hogy fogunk — mondák
ők — tudod hogy szerda van, lesz elég üres zárt-
zék, leülhetünk egész kényelemmel. És csakugyan
ültek is.

Hohó Palkó! te se tudsz ám bankót csinálni,
ne prédálj, hanem add meg felét a zártzéknek, a
másik feléért légy ur!

Meg is eszem, s olyan lármát ütök a színház-
ban, mintha a napi költséget én fizetném.

Minden magán-dalt ujrátadni fogok, mint
ama potya-zártzékos két uri ember, s esik-
buk pipát viszek magammal, hogy jobban füstöl-
hessek. — Hangosan kritizálok, s ha egy énekes —
vagy legyen bár énekes is — rekedten énekel...
kifütyölöm, vagy legalább oly hangon fogom kor-
helynek bélyegezni, hogy a fél közönség meg-
hallhassa!

Hasonlót eslekedett azon potya-zártzékos is,
ki egyik előadás alkalmával éppen akkor beszélt
valami rekedésről és korhelységéről, midőn
egy operistánó kissé fátyolozott hangon énekel; nem
akarjuk ugyan hinni, mert nincs rá legkisebb
okunk is, hogy a korhelység kifejezés a rekedt
énekesnőre lett volna alkalmazva, elég az ahog
az efféle megjegyzéseket akár akarja, akár nem,
minden szomszédnak végig kell hallgatni, éppen
ugy mint két érdemes s az éji nyugalomra szer-
tő hazánkfiának a szobránézi fürdőben egy —
nem nekik, de egészen másnak, sőt — amint a für-
dői fiatalság tudni akarja — egy szép hölgynek
szánt éjjeli zenét.

Hagyjuk a zenét, péntek van, — az előítélet-
bélyegzése által legalkalmasabb nap a babona-
ságra.

Beszéljünk hát a babonáságról.

A múlt napokban — mint hírlelik az együgyü-
ek — egy leány esett le a felhőből s Órdarmánál
amint kidugta fejét a víz alól, s kiakarták fogni,
azt mondta, hogy ha kifogják 40 napig mindig
esni fog; és ime kifogták, és azóta csakugyan foly-
tonosan esik; — ezen történet jár most szájról szá-
jra nálunk, azon hozzáadással, hogy ezen vízi tűn-
dérnek szép fekete bajusza is van. Egyik gondolat
a másikat szüli; Órdarmáról jut eszembe, hogy ezen
derék helységből gyakran bejönnek a színelőadások-
ra; egyébként azt hiszem, hogy a vidékieket azért
látni oly ritkán a színházban mert az eső gátolja.

Ennyit tudott mindössze is egy szomorú pén-
tek reggelén megírni

Szomorú Pali.

* Innen ki kelle hagynunk valamit; bocsánat!
Szerk.

TÁRBUZA.

Visszaemlékezés.

Gyönyörű vidékem
Szülőföldem tája! üdvözöllek téged,
Ha rád emlékezem súlyos bánatomban
Árva lelkeim éléd,
Elrepülök hozzád
É kinos magányból, édes gondolatban,
És mintha érezném, hogy e fájó lélek
Egy kissé jobban van.

Üdvözöllek téged
Lombok árnyékában kesergő fölmile!
E madár az, melynek néha oly részvétellel
Zokogott kebele.
A kis Tur partjára
Ha kiesala néha a forró szerelem
Egyedül ő volt, ki parti lomb aljában
Siránkozott velem.

Básan bolyonganak
A Tur kebléből szétágazó esermelyek,
Virágos partiról szökdecéslő békát
Dobálgat a gyerek,
Árva golya néha
Még-méregéti e bús patakokat,
Kigyók, békák, halak telhetlen nyakában
Lelik halálokat.

Fentebb a folyónak
Közepénél látszik egy háznak teteje,
Ott lakik a molnár, s magános lakában
A boldogság vele.
Most vídám az arca
Mert forog malmának három karikája,
Csintalan gyermeke a forgó kerekok
Fogát hajigálja.

Itt merengtem egykor
Egy bús alkonyatban, lombok árnyékában,
És elszenderedvén fölöttem fölmile
Sira bánatában.
Mintha tudta volna
Mi bajom van nekem, miért fáj kebelem,
Oly édes részvétellel sira fejem fölött
A megcsalt szerelem.

Egyhangu szavával
Zugott mormogással megettem a malom,
Körülötte tompán, vastag morajától
Viszhangzott a vadon.
A malom zugása,
Gerlek kesergése, vadgalamb síralma,
A fölbedőnek fülében összefolyt
Bús harmóniába.

Már közelg az estve
A falu tornyának vereslik teteje,
Hálai éjszakára hősziű galambok
Repülgetnek bele.
A szép alkonyatban
Egyszerű családok vígan enyelgenek,
Játszi denevérek előttök csapongnak
S ingerkednek velek.

És én magam vagyok,
Ábrándos képzelet játszadozik velem
Néma bánatomban hallgatom mint dobog
Elhagyott kebelem.
Átellenben látszik,
Egy kedves nő alak kellemes lejtése,
Szellők szárnyán hallik, egy törött sonajnak
Haló lebbenése.

Kovács János.

Fény és árnyképek,

Hunyady János korából.

II.

Fridrik királynál hasztalan kopogtattak a
magyarok, ő a nemzet királyát, kihez vérmes remé-
nyeket kötött, vonakodott kiadni; a kormányzó hagy-

ta fejlődni az ügyet, fegyverrel követelni most nem lehetett, a nemzet a törökkel volt elfoglalva.

Hunyady követeket küldött a pápához és az európai fejedelmekhez, hogy nyújtának segélyt a kereszténység közös ellenségének leverésére; a követek üres kezekkel tértek vissza, egyedül a pápa küldött némi ajándékot: herezegi ezimet s egy aranylánczon függő mellkeresztet; de személyes ajándék nem volt Hunyady-nak kedves, ő nem saját, hanem hazája érdekében kért pártfogást.

„A dícsőséget hazafiúi nagy tetteiben s nem ezimekben kereső hős, midőn az ajándékot udvariaságból megköszönte, tudára adta a pápának hogy ez igen mellékes dolog s hogy ő a kereszténység fejtől segédelmet várt a kereszténység ellenségének megtörésére. Nyújtson tehát neki alkalmat ő szent-sége, hogy ezen ellenség ellen végrehajtható vitéz tettei által érdemesíthesse magát a neki szánt ki-tüntetésre. A szerény férfiú a herezegi ezimmel soha nem élt, a keresztet pedig a gyulafehérvári káptalannak ajándékozta.“¹⁾

A mily szerencsétlen volt Hunyady a külső segítség megnyerésében, épen oly vagy még szerencsétlenebb saját hazájában.... itt nem csak nem nyert segélyt, de némelyek tervét is elárulták, melyben az oszmán erőt akarta megtörni... s ki más lett volna az árulók főnöke mint Czilley Ulrik, a Hunyadyak halálos ellensége.

Mit?... Hunyady sereget gyűjt, szólott gunyos mosolyal Czilley, talán még nem elégette meg a mult idők veszteségeit, ismét össze akarja toborozni a nemzetet s elvinni, hogy lemészárolja a vad török... Nem! Istenemre mondom, ő ezt nem teszi!... Czilley nem hazáját, de önmagát féltette... „Ez ember folytató halkabban, némileg elfojtva dühét, minden nap veszélyesebbé kezd lenni. Nem elégette meg a kormányzói méltóságot, de most új erőt gyűjt, hogy érdemét növelje. Ő Hunyady kormányzó... míg Czilley mellözve van... előbb, vagy utóbb de ez embernek veszni kell.“

„Hallj hát Murad: Hunyady hadat gyűjt ellened, készülj, légy erős visszaverni őt.“...

Czilley s méltó rokona Brankovics György a szerb vajda, elárulták a szultán előtt Hunyady készületeit.

Hunyady János nem volt gyöngé nád, melyet a legkisebb szél is zavarba hoz... Ő tudta bár az árulást, de azt is tudta, hogy a jelen pillanatot föl nem használni nem volna kevesebb, mint kírántani hüvelyéből az ősi kardot s átadni a kereszténység egyik vitéz harcosát. Ott küzd Skanderbeg élet és halál között a roppant török erővel, ezt Hunyadynak magára hagyni nem lehet, nem szabad, segíteni kell őt a keresztényvezérnek — a közös ellen leverésében.

Hunyady tervezett s a terv minden akadály dacára teljesedésbe ment. — Ujabbán segély adásra szólította a pápát s hadat utnak indította... Midőn a Dunához ért, vette a pápa válaszáat, ez neki segély helyett a háboru elhalasztását tanácsolá.

„Az intés már későn jő — válaszolt Hunyady, Isten nevében már fölkelésültünk s megindultunk... nem várhatván tovább a jövőben is bizonytalan segélyre... s elhatározva meghalni inkább mint tovább is tétlenül nézni nemzetünk veszedelmét... Szentséged feladatára marad a kezdetet gyámolítani.“

Kisérjék el Hunyadyt a harc veszélyei közé. 24 ezernyi sereggel rigómezőn ütötte föl táborát, szemben Murad 150 ezernyi hadával.

Murad ismerte Hunyadyt, a 150 ezernyi sereget rettegett szembe állítani annak 24 ezernyi hadával... békét ajánlott Hunyadynak kedvező feltételek mellett. Hunyady a békéről még hallani sem akart, mert vérrel akarta lemosni a nemzetet ejtett gyalázatot.

Elkezdett tehát a harc 1448, okt. 18. A törökkel vívott csaták között ez a magyartörténet egyik legnevezetesebb csatája, hasonló ahoz, melyet Leonidás vívott Sparta ellenével.

Reggeltől estig tartott a harc s még este sem volt eldöntve ki legyen a győzelem. Egy magyar katonára hét török is jutott, harcoltak egymással élet s halálra.

A történetírók azt állítják, hogy a vér, mint patak folyt rigómező lapályain.

Az éj által félbeszakított öldöklés másnap ismét elkezdett... alig viradt, megfuvattak a tárogatók s mind két rész új erővel rohant küzdeni.

Egyrészt a roppant török erő, másrészt a had-

vezér lingszének ereje soká képtessé tette a diadalmat.

Hunyady volt a vezér, ő vezette csatába a harcosokat, az övé lett volna a dícsőség, jól tudták ezt ellenei, tudta ezt Czilley s így ne ütközzünk meg, ha a harcban Hunyadyt elárulni látjuk.

Az ütközet hevében, midőn már csak nem a magyaroké lett a győzelem... Vlád, az oláh vajda át megy a törökhöz és átviszi harcosait... Az árulás eldönté a kétéset harcot... a magyarok nem bizva már magukban az óriási erő ellenében, megfutottak, mindannyian oda hagyták a harcmezőt. Látta Hunyady, hogy nem képes többé összegyűjteni az elszéledt hadat, ő maga is futásban keresett menekvést.

Murad tehát győzött, diadalt nyert, melyet saját vallomása szerint ellenségének sem kívánt... hamineznég ezer emberét vesztette el;... a magyarok közül kilencz, az oláhok közül hat, és két ezer idegen maradt a harcmezőn...

Hunyady menekült... ismeretlen utakon, magányosan bolyongott a szerbhatárokon; fáradt lovát is elhagyni volt kénytelen... utjában egy török csapatra bukkan, mely őt azonnal foglyául tekinté; de nem tudták, nem ismerték a törökök kit bírnak foglyukban, két társukra bízta Hunyadyt s ők maguk tovább haladtak pusztítva mindenütt. A két rabló amint meglátta a Hunyady nyakán függő aranykeresztet vitába keveredett s ököllel akarták eldönteni, melyiké legyen a zsákmány. Azon pillanatban, midőn a két rabló összeesapott a bátorlelkű Hunyady kiránta egyik hüvelyéből a kardot s azt gazdája szívébe mártotta, az életben maradt látta elesni társát és megfutott.

De alig szabadult ki Hunyady egyik veszélyből ismét a másikba esett; a szerb paraszt, kihez éhségtől ösztönözve térbe, elárulta őt s a helyett hogy Nándorfehérvárra vezette volna, Brankovicsnak már előre kiadott parancsa szerint őt Szendrőbe kísérte. Az áruló Brankovics késznek nyilatkozott a szultán előtt kiadni őt, de nemesebb vér folyt az oszmán ereiben, ez megvetette Brankovics ocsmány ígértét...

Brankovics bár sokáig vonakodott kiadni Hunyadyt, a magyarok ismételt fenyegetéseire, kiesikart feltételek mellett szabadon engedte.

Visszatért a nagy hazafi honába... örömittasan fogadta őt minden igaz magyar... a Hunyady szemeiben csillogott könyekből visszatükröződtek a néma fájdalmak, melyek a nagy férfiú arczára esáltak e könyeket, nem tett szemrehányást, nem tört ki az árulók ellen, bár mélyen érezte, de elfojtotta keblének kínait... Szívét honszerelmem melegíté, s e honszeretemet melletten rendesen felelte önmagát... soha nem jutott eszébe személyes sérelmet visszafizetni, akkor, midőn az népének boldogságával összeütközött, ő nem akart polgár háborut szítani, s csak egyet nem tudott büntetés nélkül hagyni el... keményen fenytette azt, ki megsértette nemzetét.

(Folyt. köv.)

Ujdonságok.

* Városunkban a „tudakozó intézet“ — mint hirdetéseink közt olvasható — már megnyitott.

* Szobránczon a lelkes Török gróf-hölgyek s az ottani fürdői vendégek folyó hó 10-kén műkedvelői előadást rendeznek. Előadatik „Angolosan“ vigjáték 2 felvonásban. Közreműködők: gr. Török Etelka és Hermin, Jasztrabszky Irma urhölgyek, Bernáth Dezső, Hálaassy Szerenes, Thuránszky Tivadar, b. Vecsey Lajos sat. urak. A tiszta jövedelem az ott működő Fehér Károly színtársulata felségelésére ajánlatik, mely színtársulat — különben látogatott előadásait — a folytonos esőzés igen gyakran megakadályozván, a jövedelmet rendszeren elveri.

* Az Unghvárott működő színtársulat jövedelme is csökkent egy pár nap óta az esős időjárás miatt; a városi közönség — kivéve a kivendöket — még mindig szorgalmasan látogatja ugyan az előadásokat, de a vidékieket a kellemetlen időjárás s különösen az éji sötétség nagy részben visszatartja. — Üdvözljük tehát az új holdat a vidéki műbarátok, s a színtársulat érdekében.

* A színikörben nem tarthatunk többé az esőtől; az igazgatóság utóbbi czélszerű intézkedése ugyan is a színházi közönséget tökéletesen vízmentesítette.

* Kassáról írják nekünk: hogy ott a mult napokban négy egyén a gombától oly rosszul lett, hogy csak gyors orvosi segélynek köszönhetik életben maradásukat.

* A kassai főgymnásiumban az érettségi vizsgálatok f. hó 14. 15. és 16-án fognak megtartatni. Az írásbeliek már megkezdettek.

* M. Szigetről egy tudósítást vettünk, mely az ott működő Kocsisovszky-féle színtársulatról elismerőleg nyilatkozik. E társulat jelesebb tagjai Kocsisovszky Boreza, Kocsisovszky, és neje, Homokayné, Várhidi, Rajz, Vajdafi, Várnai, Várnainé, Keletine sat. — Az előadott darabok jól megvannak választva, s a lelkes színgeti közönség kitünő pártfogásban részesíti ezen derék színtársulatot.

* S. Patakon f. hó 10. fogják megtartani Kálvin János emlékünnept.

* S. a. Ujhelyben Prielle Corneliával Szerdahelyi Kálmán is vendégszerepelt, az utóbbi azouban csak kétszer lépett fel.

* A kassai színházi-bizottmány f. hó 20-án tanácskozást fog tartani.

* Unghvárott a Széchenyi-kertben egy alkalmas zuhany fürdőt készítettek; a kinek szüksége van rá, már használhatja.

* Szobránczot néhány fürdői vendég a folytonos esőzés miatt már odahagyta; ellenben azt is halljuk, hogy e hó végefelé számosan készülnek e ritka gyógyerejű fürdőt használni. — A fürdői vendéglős ellátásáról csak dícséretet mondhatunk.

Színház.

— Szombaton július 2. Melles Liszka javára adatott „Mártha“ vig opera 3 felvonásban. A jutalmazott kedvencz művésznő koszorú, virágbokréták-és zajos tapsal fogadtattott; s gyönyörű hangjával már az első felvonás kettősében (Sinek Jozefával) nagy hatást aratott, hol coloraturája kitünően sikerült. — Schinek Jozefa (Nanci) mint mindig, ma is jó humorral játszott s szépen énekelt. Gerecsnek Lionel szerepe kissé magasan van írva, ezt figyelembe véve, éneké ellen semmi kifogásunk sem lehet. Marczel (Plumkett) háttással játszott, s ha még a bordsalban előforduló trillát énekelte volna, sokkal nagyobb hatást gyakorolt volna. Igen sikerültnek mondhatjuk a fonó négyest Melles, Sinek, Marczel és Gerecs közt, — a csinos vásári jelenetet, — s az opera finalját, — Philippovics (Trisztan) kitünően játszott, s Brandt igen mulatságos városi doboz volt. — Közönség dacára a kellemetlen időnek nagy számmal jelent meg, de a jutalmazott művész még nagyobb érdemelt volna; a vidékiek a kellemetlen idő miatt be nem jöhettek.

— Vasárnap július 3. „Szökött katoná“ — Gerecs (Gergely) kitünő népszimű énekes s mint ilyen szerepének tökéletesen megfelelt. Demjén Mari, Julesát szinte jól énelte. Balogh (Lajos) nem volt eléggé élénk, sőt némely jeleneteiben az unalomig nehézkes. Philippovicsné (Camilla) Berzsényi (Völgyi) Almási (gr. Monti) Krasznai (Gemesi) jól játszottak. Göncziné (Korpádine) akadozott, Brandt (Pista Kovács) mulatságos alak volt. Az előadást egészben véve nem lehet sikerültnek mondani. Közönség nem nagy.

— Kedden jul. 5. „Borgia Lucretia“ Schinek Jozefa (Lucretia) hangja kissé fityolyozott volt ugyan, de szerepét még is sikerrel adá. Alakja igen jó, s öltözete rendes. Avoni (Genaro) erőteljes, tiszta, csengő hangjával oda illik bár mely fővárosi színpadra, nagy kár hogy olaszul énekel, s játéka, talán éppen a feszült figyelem miatt hibás. Énekével gyakran zajos tapsokra ragadta a közönséget, s virágbokrétákat is kapott. Figyelmeztetjük a t. közönséget ezen derék művész f. hó 10. tartandó jutalomjátékára. — Tannér (Don Alphonso) mindig jeles ugyan, de mai szerepében tökéletesen elragadta a közönséget, — a II. felvonásban előforduló első dalát oly magasztossággal énekelte, hogy kihívás után a tapsok vége hossza alig volt. Mind-szenté Cornelia, betegsége után ma lépett fel először Orsino szerepében, s mindamellett hogy e mély alt szerep nem neki való, elég ügyesen s a bordsal tüzével éneklé. Közönség közép számmal.

Szerda július 6. Az új „Don Quixotta“ vigjáték 1 felvonásban Krasznai (Keleni) Philippovicsné (Irma) Balogh (Széllázi) egya-

1) Horváth m. t. II. k. 374 lap.

vánt jól játszott. Ezt követé „Egyiknek nő sül-
ni kell“ Krasznai (Szenvey) művészileg játszott,
a szerelmes szerepekben igen a helyén van. Balogh
(Szenvey) a pedant komikumból, burleszket
csinált, de azért igen tetszett. Több komolyság kel-
lett volna háládatos szerepéhez. Philippovicsné
(Gertrud), Szaploneczai Ida (Luiza) jól játszott, —
mind két darab sikerült. — Malusi L. Spanyol
nemzetit táncolt jó sikerrel, és egy Carneval ket-
tőt tanítványa a kis Ruth Corneliával, mindkettő
nagyon tetszett, a kis lány virágot, s bon-bons-t is
kapott élvezetes este. Közönség közép számmal.

Csütörtökön július 7. „Bájital“ Doni-
zotti egyik legkedvesebb darabja. Mindszenti
Cornelia (Adina) elég természetesen játszott s
gyönyörűen énekelte a kettőt Nemorinóval
(Gerecs), s a III. felvonásban a Tadolini
keringőt. Többször zajosan elötapsoltak, virágo-
gokat is kapott, egy szóval köztetszésben részesült.
Gerecs (Nemorino) igen kedvesen játszott s kü-
lönösen az első felvonásban sok derűtséget szerzett,
éneke jó volt. Marczel (Belcore) igen jó, s Phi-
lippovics (Dulcamara) fölötté mulatságos volt.
A II. felvonás finálja és hármasa Mindszenti Mar-
czel, és Gerecs közt kitűnően sikerült. Az előadás
teljesen kielégítő a közönséget, habár a szereplők
közt némi készületlenség volt észrevehető. Közön-
ség szép számmal.

Szombaton június 10-én,
AVONI VICTOR jutalmául adatik:

B E L I Z Á R

nagy opera 3 felvonásban. Felhívjuk rá a színhá-
zi közönség figyelmét.

— A tulsó lapon említett szo-
bráncezi műkedvelői előadás, mint
utólagosan értesülünk nem fog meg-
tartatni.

Vegyes.

— Jód-szivarok. Köztudomású dolog, hogy
az orvosok újabb időben az iblant (jódot) sikere-
sen használják több betegség gyógyszerül, külö-
sen a sorvadásban, s ezen gyógymód többek között
a francia akadémia helyeslését is megnyerte. Kez-
dő sorvadásnál a jód beszívása igen hathatós gyógy-
szernek bizonyult. Ennek következtében egy híres
amerikai orvos, Gibson Filadelfiában, miután meg-
győződött, hogy a jód beszívása dohányzás által leg-
kényebben eszközölhető, oly gyárt állított, melyben

jóddal megtöltött szivarokat készítenek.
Ennek példáját az európai szenvedő emberiség enyh-
ülésére egy stetini dohányárús, Tormin követni
fogja, a mennyiben Hamburgban hasonló gyárt álli-
tott, melynek vezetését egy, a Gibsonféle filadelfiai
gyárban működött felügyelőre bízta. A szivarok leg-
közelebb eladásra boesáttanak.

— Sejtelem. A „Discussionne“ olasz minis-
teri lapban ez áll: „A kitűnő francia költő, Colet
Luiza megérkezett (Turinba) s a „Toll“ szállodába
szállt. Utazásának oka azon sejtelem, hogy IX.
Pius pápa egy hét mulva meghal. Az esemény be-
következtével rögtön Rómába megy.“

* Molière él. Egy kis tarományi városban,
Franciaországban Molière „Képzelt betegét“ adták.
Bizonyos szegény, de leleményes egyén, kinek egy árva
sous sem volt zsebében, rendkívül szerette volna a da-
rabot látni. Bátran lép az ajtóhoz és beakar menni. A
jegyzető jegyet kér. „Nincs!“ lön a válasz. Mi joggal
akar tehát ön jegy nélkül bemenni?“ „Mi joggal? En
Molière vagyok, az adandó darab írója!“ „Boesánat“
viszonza a jegyzető magát mélyen meghajtva, és Mo-
lière a színterembe lépett, hogy darabját láthassa.

* Szivarozó kutya. Allhaming községben
(Felső Ausztriában) egy pórnak olyan kutya van,
mely a szó teljes értelmében szivarozó. Nevetséges lát-
vány, midőn a szegény kutya az urától oda nyújtott
égő szivart haragos képpel szájába veszi s adott jelre
nagy füstfellegeket ereszt. E szivarozó alak láttára lo-
hetetlen a nevetést megtartani.

** A trencsényi vár romjait, melyeket
épen mint a mesében halljuk, most egy vén anyóka
őríz, nem rég többen meglátogatták, a társaság egyik
tagja most e látogatást a „P. II.“-ben hosszabban
közli. Helyesen mondja, hogy e vidék történeti em-
lékek, szépség, és szegénység tekintetében, bizo-
nyára vetekedik a Provençal, vagy a Rajna gyö-
nyörű vidékével! Vezetőül az öreg anyóka szolgált
a várromok megtekintésénél. A trencsényi várban
még most is erős zár alatt tartva áll a kemény szik-
lába vágott kút, eme a maga nemében páratlan kút,
melyet ott epedő heregnőjük váltásdíjául egykor
török katonák építtették, és azután — e kútba esvén —
többen meghaltak. E kút oly mély, hogy a ledobott
tárgy csak percek múlva ér le. A kút gépezete ta-
valy legett, (nem mint a lapokban volt a nagy to-
rony,) s így többé a kitűnő minőségű víz nem itható.
A szédítő magassága fellegrárba, honnan oly törpé-
nek és kicsinynek látszik minden, a mi oda lent él
és mozog, még szintén feljuthatni. A tágas, nagy
templom megmaradt festményeiről még következtet-
ni lehet egykori díszére. Egy ablak fölött a Zapo-

lyának még egészen sértetlen cimere áll, ez évszám-
mal: 1540. A kovás mülhelyekül szolgált hossza,
sötét teremben szintén látszik az ülővasak helye.
Nem messze onnan láthatók sötét, borzasztó üregek,
az egykori börtönök. Egyik fölött mintegy három
ölnyi magasságban latin felírás van, valószínűleg
egy börtön történetét foglalja magában. „Az emelet-
re, írja a látogató, kényelmes lépcsőkön lehet fel-
jutni. A vár hajdani fényét leginkább itt lehet gya-
nitani, a fal körök-körül tele a legszebb festmények
maradványaival, s fen számos női mellkép és alak
körvonalai láthatók. A lépcsőkről számtalan kisebb-
nagyobb szobán át végre egy kiálló, három szegletű
toronyba értünk, hol vezetőnőnk azt mondá: „ez a
fogoly török heregnő szobája.“ — meg valánk le-
pelve. Ily lakot isteneik számára költöttek a görög-
gök Olymp tetejére; felette többé nincsen föld; uralg-
gok minden fölött; messze terül el alatta a vidék, oly
kilátást nyújtván, melyen a szem nem tud eléggé
gyönyörködni; a tágas völgyet végig metszi a szép
Vág folyó, s bele minden oldalról mormogó kis pa-
takok ömlenek mosolygó keskeny völgyekből; tovább
egyekig érő bérecek, más oldalon terjedelmes rónáság,
s alól a kis város nyüzsgöve mint egy szorgalmas
hangyaboly. Maga a szoba is méltó egy heregnő
fogházául szolgálni; aranyozás, freskófestésnek nyo-
mai mindenütt, magas ablakok a három világrész
felé, és egy nyílt erkély, melyről valódi kék szette-
kinteni. De mit ér a fény, arany, bármily csillogó
is? A fogság csak fogság marad — s ki tudja a
szép török heregnő vetette-e csak egy pillantást is
e szép vidékre, mosolygott-e mosolygó völgyekre, s
nem gondolta-e inkább könyezve mindig, hogy „túl
a hegyen, túl a völgyön“ messze az ő hazája, és
légies laka nem hozott-e inkább bánatot, midőn a
közeli szárnyaló felhőkkel nem repülhetett dél felé?“
Távotukkor a látogatóknak „hősök porából“ nőt
rőzsát, nyújtott a vén anyóka.

Vásári tudósítások.

Ungvár. F. hó 7-én tartott hetivásárról a pi-
aczi árak hiteles kimutatása: Buza (alig volt) köb-
lönkint 6 ft. 20—40 kr. Rozs 4 ft. 20—40 kr. Ten-
geri 5—5 ft. 20 kr. Zab 2 ft. 20—40 kr. Szesz itezén-
kint 20 kr. Időjárásunk hideg nedves, naponta esik.
Az aratást már megkezdték.

Munkács. Folyó hó 4-éről a piaci árak hi-
teles kimutatása: Buza a. aust. mérőnkint 3 ft. 40—60
kr. Rozs 2 ft. 1J—20 kr. Zab 1 ft. 60—70 kr. Ten-
geri 2 ft. 20—40 kr. Széna 1 ft. 70 kr.

Szerkesztői posta.

— Egy talált óra, és mell-tü van szerkesztő-
ségünknel letéve; a jelentkező tulajdonosok azon-
nal átvehetik.

— B. D—nek. A kérdéses levelet nem kap-
tuk; így tehát csak újabb ígéretre kell számolnunk.

— S—r urnak Bécsben. A fölősleget — iván-
sága szerint — 1865-re jegyeztük.

HIRDETÉSEK.

Váltó óvás.

Alolított egy 180 frtról szóló f. évi már-
czius 20-án kiállított, a keltől számított hat hó
után lejárt s Duresák Dezső ur által elfoga-
dott tratta-váltót mint tulajdonos kiállító elve-
szítvén; ezennel mindenkit figyelmeztetek; hogy
ezen váltót sem elfogadni, sem beváltani ne ipar-
kodják, s arra senki pénzt ne kölcsönözzön, an-
nál kevésbé, mert ezen váltót semmisnek és ér-
vénytelennek nyilatkoztatom.

Ungvár július 8. 1864.

Weinberger Adolf.

Árverési hirdetmény.

Freudhoffer Józsefné Unghegyé-
ben Radvancz helységében lévő curialis bel-
birtoka a rajta lévő épületekkel és ahor tartó-
zó tagosított szántó földekkel és cserjéssel
f. 1864-ik évi július hó 12-én délelőtti
9 órakor a helyszínen tartandó árverés utján
6 egymást követő évekre e f. évi november
hó 1-ső napjától kezdve, bérbe fog adatni.

Hirdetmény.

Ezennel köztudomásra juttatik: miként
alulírottak Ungvár városában egy

TUDAKOZÓ INTÉZET

felállítására iparhatóságilag meglévén endedve;
ezen intézetnek már megkezdett működését nem
csak az e városban, de az egész megyében
lakó felek is igénybe vehetik, a működés tár-
gyát pedig egy a felek által viselendő mérsé-
kelt díjfizetésért — több tekintetben, különö-
sen ismeretlenek részére

utasítás adások, tudósítások

és adás-vevések,

de leginkább cselédek számára
szolgálati helyek,
és a szolgálatadók részére szükségelt
cselédek

kieszközlése és megszerzése képezendik

Miért is e tekintetben még külmegye-
beli felek által bérmentesen küldendő írásbeli
megbízások is elfogadtnak, és azokat a felek
kényelmére az intézet pontosan és a legszigor-
rubb titoktartással teljesítendi.

Minden egyéb foglalkozási az intézet-
nek alulírott saját lakásán lévő, s hatóságilag
megerősített programjából megtudhatók.

Kelt Ungvárt július 2-án 1864.

VEISZE PÉTER,

Szecheny-utca 507-dik szám.

Nyom. Ungvárt Jäger K. betűtvel.

Haszonbérleti Hirdetés.

Gömör-megyei Székési lakos Kubinyi
Kálmán Zemplén-megyében helyezett K o-
hányi, Gálszécsi és Álbini pusztai már
tagosított, ugy a Gerendai most tagosítás
alatti birtoka, a Dargoi határban külön
kihasított erdővel, s az itt megnevezett
helyeken a tulajdonost illető kir. kisebb vagy
közibirtokossági haszonvételek, s a Kohányi
határban lévő malommal együtt, a jövő 1865-
dik évi aprilis hó 24-től bérbe adandók,
lévén, a haszonbéri föltételeket S. a. Ujhelyben
Kálniczky Károly ügyvédnél, vagy Ung-
várt a „Felvidék“ szerkesztőségénél a bérleti
kivánók megtekinthetik.

Haszonbérleti Hirdetés.

Az unghvári G. Cath. Székese gyház
Konczhazi birtoka, mely áll: 240 hold szántó
139 hold rét, 619 hold erdő földből makkoltatás
legelés, és meghatározott tűzi fa illetőséggel; —
kellően ellátott gazdasági épületekből, bérleti
beruházmány, s kir. kisebb haszonvételekből,
1865-ik év april 24-től 9. egymásutáni évekre
haszonbérbe adatik.

A bérlet feltételei Nagyságos Zombory Já-
nos kanonok úrnál, s az alólírt irodájában meg-
tekinthetők.

Az írásbeli bérleti ajánlatok, a fent tisztelt
kanonok úr által folyó év Julius 31-ig fognak el-
fogadtni, s a bérleti szerződés a főtisztelendő
székes káptalan jóvá hagyásával kiadatni.

Kelt Ungvárt június 25-én 864

Markos Györy

Egyházmegyei sz. székí s alapítványi ügyész